

САРКІСЯН Ганна Овсенівна, кандидат технічних наук, доцент, декан факультету технології вина та туристичного бізнесу, Одеська національна академія харчових технологій
ORCID ID: 0000-0001-7362-3637

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РЕГІОНАЛЬНИХ ТУРИСТИЧНИХ РИНКІВ УКРАЇНИ

Саркісян Г.О. Загальна характеристика регіональних туристичних ринків України.

Вступ. Сучасний туризм є перевагою будь якої стратегії регіонального розвитку та здійснює вплив на функціонування суміжних галузей економіки: будівельної, готельно-ресторанної, легкої промисловості, харчової промисловості та сільськогосподарської галузі. Однак чергові кризи, прояви тотальної пандемії в усіх країнах відчутно вплинули на всі сектори економіки, в тому числі проявилися і на спаді споживання туристичного продукту. Однак регіональна системна узгодженість суб'єктів діяльності, в тому числі і туристичних, все більше піддається змінам та перебудовам, реагуючи на внутрішні та зовнішні зміни, та потребує більш виважених та регіонально наближених важелів управління.

Мета статті полягає в різнобічному аналізі функціонуючих особливостей регіонального туризму в контексті державного регулювання. Були сформувані такі завдання: визначити сучасний стан регіональних туристичних ринків; з'ясувати основні переваги та недоліки діяльності туристичних регіональних центрів; синхронізувати пріоритетність державних та регіональних інструментів регулювання туристичної діяльності регіону.

Результати. Досліджено особливості функціонування регіональних туристичних ринків. Аргументовано, що державне регулювання туристичної діяльності охоплює три підходи: опосередкований, стимулюючий та стримуючий; деталізовано аспекти їх прояву в практичній діяльності. Зосереджено увагу на регулюючих процесах туристичної діяльності, яка є складним та багатограним симбіозом методів та інструментів з багатьма елементами. Особлива увага приділяється модернізації та відтворенню матеріально-технічного базису туристичних об'єктів. Охарактеризовано існуючі ризики, які перешкоджають досягненню суспільного та економічного ефекту туристичної діяльності. Чітко окреслено цілі та методи досягнення соціально-економічного ефекту туристичних регіональних ринків.

Висновки. Теоретичний аналіз інструментів та методів регулювання туристичної активності є доволі широким та складним. Це передусім пов'язано із їх кількістю та різною ефективністю. Тому у регіональному управлінні туристичними процесами легко припуститися помилок, наслідки яких будуть катастрофічними.

Туризм є тією сферою, що активізує відсталі регіони, в яких немає можливостей для розвитку сільського господарства, промисловості, тощо, що дає їм змогу сконцентруватися виключно на розбудові відповідної інфраструктури та отримати визнання туристично-відпочинкової агломерації. Пізнавальний та виховний ефект туристичної діяльності впливатиме в майбутньому на усвідомлення раціональності та бережливості до обмежених туристично-рекреаційних ресурсів, які є об'єктом доходності туристичних об'єктів регіону.

Ключові слова: регіональний туризм, туристичний розвиток, туристичний ринок, ринок туристичних послуг, туристи.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сучасний туризм є перевагою будь якої стратегії регіонального розвитку і впливає на функціонування суміжних галузей економіки: будівельної, готельно-ресторанної, легкої промисловості, харчової промисловості та сільськогосподарської галузі [4].

Однак чергові кризи, прояви тотальної пандемії в усіх країнах відчутно вплинули на всі сектори економіки, в тому числі проявилися і на спаді споживання туристичного продукту. З огляду на те, що лівову частку ВВП розвинутих країн отримують саме з туристичної галузі, процеси та інструменти її регулювання мають неабиякий теоретичний та практичний інтерес серед дослідників. Регулююча політика в першу чергу має полягати у модернізації матеріально-технічних споруд та будівель, вдосконаленні якісних та кількісних туристичних послуг, збільшенні

частки іноземних туристів та вдосконаленні інституційного середовища регіону.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання регулювання регіонального туристичного ринку не є новим. Свої міркування та рекомендації з цього приводу висловлювало багато науковців: Ю. В. Тимчишин-Чемерис, В. Ф. Семенов, В. І. Биркович, К.В. Павлов, О. М. Павлова, О.М. Стрішенець, В.В. Лагодієнко [2, 3, 7, 8, 11, 12].

Формулювання цілей статті. Метою та завданням статті є різнобічний аналіз функціонуючих особливостей регіонального туризму в контексті державного регулювання.

Для реалізації мети дослідження було сформувано низку завдань:

- визначити сучасний стан регіональних туристичних ринків;
- з'ясувати основні переваги та недоліки діяльності туристичних регіональних центрів;

- синхронізувати пріоритетність державних та регіональних інструментів регулювання туристичної діяльності регіону.

Для досягнення поставленої мети в статті використано не лише загально-наукові методи дослідження, а й спеціальні: аналізу та синтезу – для вивчення функціонування туризму в цілому та його окремих аспектів; регіональний – для дослідження функціонування галузі в регіональному розвитку; економічного аналізу – при виявленні тенденцій, закономірностей та перспектив розвитку туризму; статистичний – для систематизації економіко-статистичної інформації про розвиток туризму; історичний – для дослідження становлення та розвитку туризму.

Викладення основного матеріалу дослідження. Однак регіональна системна узгодженість суб'єктів діяльності, в тому числі й туристичних, все більше підлягає змінам та перебудовам, реагуючи на внутрішні та зовнішні зміни, та потребує більш виражених та регіонально наближених важелів управління.

Туристична галузь регіону сприяє соціально-економічному розвитку регіону, національній та глобальній економіці. Основними функціональними цілями туризму є: створення туристичного продукту та якісних туристичних послуг, функціонування регіональних туристичних ринків (кластерів), формування відповідного адаптивного інституціонального середовища та залучення внутрішніх та зовнішніх туристів [10].

З огляду на взаємозалежність сфер та галузей економіки, туристична діяльність охоплює широку класифікацію туристів (пасажирів, користувачів авіаліній, пасажирських автобусів, потягів тощо). Але, на жаль, чисельність зовнішніх (іноземних) туристів є в десятки разів меншою, ніж внутрішніх споживачів туристичних послуг. Це пояснюється тим, що за відсутності інвестицій діюча соціальна та туристична інфраструктура далека від світових стандартів і норм. Крім того, існує низка вагомих внутрішніх причин для стримування інтересу з боку іноземних туристів, а саме: низька якість туристичних послуг, незадовільний стан рекреаційних видів туризму, однотипність туристичних послуг, недосвідченість кадрового забезпечення, візові, митні та інші в'їзні документальні обмеження. Все це без сумніву ускладнює процеси пошуку регулюючих інструментів туристичної галузі.

Раціональне використання туристичного природно-рекреаційного потенціалу обумовлено передусім відсутністю узгоджених дій між державою та регіонами на

законодавчому, фінансовому, інституційному та організаційному рівнях. Наріжним каменем регулювання туристичної галузі є з'ясування основних векторів діяльності міжнародних туристичних ринків та впровадження їх в інтеграційну практику українських регіонів. Доволі своєчасними та потрібними є напрями модернізації механізмів регулювання регіональних туристичних ринків, які знаходяться в площині законодавчого, податкового, приватизаційного, інвестиційного та інституціонального факторів. В першу чергу це стосується готельних та санаторно-курортних закладів, які потребують інтенсивного відтворення, створення нових робочих місць, консумерації культурних цінностей, додаткових капіталовкладень в фауну, флору та рекреаційний потенціал [5].

Розвиток туризму, як і будь-який секторальний процес, має позитивні та негативні результати. Зокрема, негативні ефекти передбачають перевищення повноважень місцевих органів влади, зважаючи на те, що не завжди інтереси певного регіону є співзвучними з інтересами держави. За умов не запровадження негайних дій та інструментів на макроекономічному рівні туристична діяльність не принесе того екологічно-суспільного ефекту, який очікується. Тобто, роблячи акцент на закордонній та екологічній політиці, державні органи опосередковано все одно мають координувати сферу туризму.

Опосередкованість впливу з боку держави стосується наступних дій:

- визначальне значення туризму в політиці розвитку держави та регіонів (інвестиційне заохочення, стабільність ринкової економіки, формування відповідного споживчого кошику);

- ефект туристичної діяльності на закордонну політику держави;

- місце та результативність туризму у соціальній сфері регіону;

- взаємозалежність туристичної діяльності у формуванні національного платіжного балансу;

- професійна освіченість населення;

- активізація соціально-економічної активності відсталіх регіонів країни.

Водночас туристична діяльність будь-якого регіону потребує допомоги з боку держави:

- економічні та технічні можливості інфраструктурного забезпечення на державному рівні чинять вплив на привабливість або навпаки для іноземного туриста туристичного продукту регіону;

- велика капіталомісткість та імпортозалежність інвестиційних вкладень зазвичай є короткостроковою, однак ризикованою;

- міжгалузевий характер туристичної діяльності та структури туристичного сектору свідчить про практичну співзвучність усіх галузей та секторів економіки регіону;

- нормативно-правовий супровід функціонування регіональних туристичних ринків;

- в'їзні особливості та їх неформальний характер є компетенцією державних фінансових органів.

Загалом, слід виділити ряд підходів, які визначають вплив та бажання держави сприяти діяльності: опосередкований, стримуючий та стимулюючий. Стримуючий підхід передбачає, що держава у міру свого розвитку та геополітичних інтересів не готова до зовнішніх туристів. Державні традиції, норми та переконання в даному випадку перешкоджають туристичним інтересам, що проявляється в обмеженні контакту власних громадян з іноземцями [1].

Регулювання власне системи туристичної діяльності є процесом складним та багатограним та має низку важливих елементів, серед яких:

- вивчення кон'юнктури туристичного ринку;

- планування регіонального туристичного розвитку;

- модернізація туристичної інфраструктури регіону;

- кадрове забезпечення кваліфікованими фахівцями в сфері туризму;

- функціонування регіонального туристичного ринку;

- формування сприятливого конкурентоспроможного середовища для розвитку туризму;

- прогнозування результатів туристичної політики та очікування ретроспективних результатів.

Поверхнєве вивчення кон'юнктури туристичного ринку регіону може спотворити реальну картину та нечітко сформулювати цілі туристичної діяльності. Тому докладний аналіз чинників зовнішнього та внутрішнього впливу на регіональний туристичний ринок є важливим та вимагає об'єктивних та динамічних заходів реального регулювання.

Однак, реалізувати здійснення таких досліджень є клопіткою справою. Зазвичай проявляються конфлікти між господарською діяльністю та регіональним туристичним ринком, в основному в тих регіонах, які є багатшими на туристично-рекреаційні ресурси.

Централізовані органи регулювання туристичної активності покликані стимулювати та забезпечувати господарський розвиток господарської функції регіону. Комплексною метою досягнення намічених цілей є прогноз впливу туризму на соціальну, економічну, законодавчу та культурну політику регіону.

Модернізація туристичної інфраструктури регіону є складним та багатовекторним завданням і характеризується значною капіталомісткістю, що викликано високою еластичністю туристичного попиту та високою конкурентоспроможністю регіонального туристичного ринку.

Кадрове забезпечення кваліфікованими фахівцями у сфері туризму обумовлює посилення освітньої та науково-дослідної інституційних позицій. Особливий акцент в цьому робиться на потоки іноземних туристів, оскільки, окрім професійних знань та навичок, необхідне володіння іноземною мовою. На разі держава лише залучена до фінансування підготовки фахівців в освітніх закладах, але весь акцент робиться за межами суб'єктів господарської діяльності, що в багатьох випадках суперечить мотивації до їх існування.

Стратегією розвитку туристичної галузі є створення відповідних правових та економічних предметів для діяльності регіональних туристичних ринків. Зокрема, актуальним на сьогодні є так звана туристична консумеризація, під якою варто розуміти інвестиційну спрямованість регіональних туристичних підприємств з просування власного туристичного продукту. В межах цілеспрямованої політики застосовується широке інформаційне розповсюдження, презентація, маркетингові інструменти з вдосконалення якісних та кількісних ознак та переваг самого туристичного продукту.

Функціонування регіонального туристичного ринку обумовлює щоденну діяльність з надання туристичних послуг суб'єктами господарювання в межах видів туристичних послуг для забезпечення відтворення успішної підприємницької та туристичної діяльності.

Формування сприятливого конкурентоспроможного середовища розвитку туризму охоплює вивчення результатів туристичної спрямованості середовища, регіональної взаємодії між туристичними суб'єктами, попитом та пропозицією, наявними туристично-рекреаційним потенціалом та рівнем інституційного забезпечення даного ринку [9].

Прогнозування результатів туристичної політики та очікування ретроспективного

ефекту являє собою формування світоглядного майбутнього розвитку подій, що є надійною складовою туристичної політики загалом. Оскільки будь-яка підприємницька діяльність включає в себе необхідність короткострокового та довгострокового прогнозування збуту, споживання, виробництва продукції при охопленні конкретного елемента споживачів та розвиненому конкурентному середовищі, може виникнути така ситуація, за якої інструментарій туристичної політики видозмінює виробничу та споживачську структуру, що обумовлює подальше врахування ризиків у передбаченні підприємницької діяльності. До існуючих ризиків регіональних туристичних ринків слід віднести:

- суспільно-політичні, що пов'язані зі зміною суспільного устрою та політичною ситуацією, яка склалася в державі;

- економічні (купівельно-спроможний попит, інвестиційні можливості підприємств, сальдо торгівельно-платіжного балансу);

- адміністративні (акти, закони про підприємницьку діяльність, про функціонування суб'єктів туристичної галузі, обмеження, податкові інструменти, тощо);

- регіональні (конкурентна ситуація регіону, цінова політика послуг, здатність регіону до туристично-рекреаційної активності, стан інституційного забезпечення);

Поставлені цілі туристичної політики неможливо досягти без запровадження спеціальних засобів. Їх кількість є доволі великою. Задля чіткого впровадження елементів прогнозування поведінки регіональних туристичних ринків слід виділити та синхронізувати існуючі ризики туристичної діяльності та запропонувати напрями для їх зменшення або вирішення. Але слід зазначити, що прогножуючі аспекти мають універсальний характер та не можуть застосовувати конкретні або спеціальні інструменти [4].

Для прикладу, податкова політика, яка обумовлює конкретну ставку оподаткування, має подвійні наслідки. В'їзні формальності та обмеження відвідування іншої держави іноземними туристами мають опосередкований вплив на витрати, якщо вони мають ліберальний характер, то зможуть стимулювати пропозицію. Інструменти туристичного регулювання, які є співзвучними з загальними інтересами держави та регіону, включають в себе: правові, економічно-фінансові, адміністративно-організаційні.

Адміністративно-організаційні інструменти регламентують правила та норми

поведінки суб'єктів туристичної діяльності. Їх цілі полягають в наступному:

- створення товарно-грошового середовища на регіональному ринку;

- досягнення балансу попиту та пропозиції;

- активізація розвитку відсталих регіонів;

- розширення міжгалузевої мережі надання суміжних послуг;

- регулювання грошових відносин зовнішніх зносин з рештою світу;

- реалізація зовнішньої політики;

- координація зусиль в секторах культури, охорони здоров'я, соціальної політики, тощо.

Правові інструменти охоплюють функціонування дуже багатьох дотичних сфер регіону. До регламентованих аспектів цього напрямку слід віднести:

- правила та норми туристичної місцевості;

- правила про консолідацію, категоризацію готельного обслуговування;

- умови та обмеження переміщення іноземних туристів;

- умови та особливості виїзду внутрішніх жителів за кордон на відпочинок.

Економіко-фінансові інструменти охоплюють прямі та непрямі методи стримування або стимулювання підприємницької активності туристичних суб'єктів регіону. До них слід віднести; ціни, податки, особливості валютних, імпорتنих та експортних обмежень [6].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, теоретичний аналіз інструментів та методів регулювання туристичної активності є доволі широким та складним. Це передусім пов'язано із їх кількістю та різною ефективністю. Тому при регіональному управлінні туристичними процесами легко припуститися помилок, наслідки яких будуть катастрофічними. Туризм є тією сферою, яка активізує відсталі регіони, в яких немає необхідних умов для розвитку сільського господарства, промисловості, тощо, що надає їм можливість сконцентруватися виключно на розбудові відповідної інфраструктури та отримати визнання туристично-відпочинкової агломерації. Пізнавальний та виховний ефект туристичної діяльності впливатиме в майбутньому на усвідомлення раціональності та бережливості до обмеження туристично-рекреаційних ресурсів як об'єкту доходності туристичних об'єктів регіону.

Література.

1. *Луцишин Н. П., Луцишин П. В.* Економіка та організація міжнародного туризму: навч. Посібник. Луцьк. РВВ «Вежа». Волинс. Держ. ун-ту ім. Лесі Українки. 2003. 230 с.
2. *Павлов К. В., Павлова О. М.* Інноваційно-інвестиційний потенціал транспортної галузі України. *Український журнал прикладної економіки*. 2020. Том 5. № 1. С. 17-24.
3. *Павлова О. М., Павлов К. В., Блянюк М. О., Євпак Ю. С.* Соціальні та креативні індустрії в розвитку концепції розумних міст. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Луцьк. Вежа-Друк. 2019. № 4 (20). С. 7-14.
4. *Паленсік П.* Словачина чекає на українців. *Український туризм*. 2013. № 1. С. 44-45.
5. *Семенов В. Ф.* Державне регулювання та управління регіональним розвитком туризму. *Економіка и управление*. №1. 2010 г. С. 40-41.
6. *Стрішенець О. М., Зайчук К. А.* Пріоритетні напрями функціонування туристичних кластерів у Волинській області. *Актуальні проблеми прикладної економіки: колективна монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. О. М. Стрішенець*. Луцьк: Вежа-Друк. 2017. 129-138 с.
7. *Стрішенець О. М.* Теоретичні аспекти формування та розвитку транскордонного ринку туристично-рекреаційних послуг. Структурні зміни в економіці природокористування: теоретичні основи та прикладні аспекти: монографія. Луцьк, 2016. С. 35-46.
8. *Стрішенець О. М.* Маркетингове дослідження фінансово-економічних результатів та стратегічних позицій виробників кавової продукції в Україні. *Український журнал прикладної економіки*. 2018. Том. 3. №3. С. 219-227.
9. *Стрішенець О. М., Лишенко О. М.* Теоретичні аспекти туристичних кластерів як детермінант соціально-економічного розвитку регіону. *Економічний часопис СНУ ім. Лесі Українки*, Луцьк: Вежа-Друк. 2017. №4 (12) С. 7-13.
10. *Тимчишин-Чемерик Ю. В.* Туристичний кластер – форма розвитку та успіху туристичної діяльності регіону. *Вісник Аграрної науки Причорномор'я*. 2015. Вип 4 (87). С. 44-57.
11. *Sadchenko O., Lagodiienko V., Novyukova I., Feshchenko O., Ruzhynska N., Bogdanov O.* Marketing Tools in Stimulating Innovative Activity of Enterprises. *International Journal of Management*. 2020. № 11 (6). pp. 241-251.
12. *Лагодієнко В.В. Довгаль О. В.* Теоретико-методологічні підходи дослідження сільських територій. *Економіка і фінанси*. № 13. 2018. С. 50-61.

References.

1. *Luchyshyn, N. P., Luchyshyn, P. V.* (2003). *Ekonomika ta orhanizatsiia mizhnarodnoho turizmu*. [Economics and organization of international tourism]. RVV «Vezha». Derzh. un-tu im. Lesi Urainky. Volyns. Ukraine.
2. *Pavlov, K. V., Pavlova, O. M.* (2020). «Innovation and investment potential of the transport industry of Ukraine». *Ukrains'kyj zhurnal prykladnoi ekonomiky*. Tom 5. № 1, pp. 17-24.
3. *Pavlova, O. M., Pavlov, K. V., Bleianiuk, M. O., Yevpak, Yu. S.* (2019). «Social and creative industries in the development of the concept of smart cities». *Ekonomichnyj chasopys Skhidnoevropejs'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrainky*. Luts'k. Vezha-Druk. № 4 (20), pp. 7-14.
4. *Palensik, P.* (2013). «Slovakia is waiting for Ukrainians». *Ukrains'kyj turizm*. № 1, pp. 44-45.
5. *Semenov, V. F.* (2010). «State regulation and management of regional tourism development». *Ekomyka y upravlenye*. № 1, pp. 40-41.
6. *Strishnets', O. M., Zajchuk, K.A.* (2017). «Priority directions of functioning of tourist clusters in Volyn region». *Aktual'ni problemy prykladnoi ekonomiky: kolektyvna monohrafiia / In Strishnets', O. M. (ed.)*. Vezha-Druk. Luts'k, pp. 129-138.
7. *Strishnets', O. M.* (2016). *Teoretychni aspekty formuvannia ta rozvytku transkordonnoho rynku turystychno-rekreatsijnykh posluh. Strukturni zminy v ekonomitsi pryrodokorystuvannia: teoretychni osnovy ta prykladni aspekty*. [Theoretical aspects of formation and development of the cross-border market of tourist and recreational services. Structural changes in the economy of nature: theoretical foundations and applied aspects]. Luts'k. pp. 35-46. Ukraine.
8. *Strishnets', O.M.* (2018). «Marketing research of financial and economic results and strategic positions of coffee producers in Ukraine». *Ukrains'kyj zhurnal prykladnoi ekonomiky*. Vol. 3. №3, pp. 219-227.
9. *Strishnets', O. M., Lyshenko, O. M.* (2017). «Theoretical aspects of tourist clusters as a determinant of socio-economic development of the region». *Ekonomichnyj chasopys SNU im. Lesi Ukrainky*. Luts'k: Vezha-Druk. № 4 (12), pp. 7-13.
10. *Tymchyshyn-Chemeryk, Yu. V.* (2015). «Tourist cluster - a form of development and success of tourist activity in the region». *Visnyk Ahrarnoi nauky Prychornomor'ia*. Issue 4 (87), pp. 44-57.

11. *Sadchenko O., Lagodiienko V., Novyukova I., Feshchenko O., Ruzhynska N., Bogdanov O.* (2020). Marketing Tools in Stimulating Innovative Activity of Enterprises. *International Journal of Management*. № 11 (6), pp. 241-251.

12. *Lahodiienko, V.V. Dovhal', O. V.* (2018). «Theoretical and methodological approaches to the study of rural areas». *Ekonomika i finansy*. № 13, pp. 50-61.

Abstract.

Sarkisyan H. General characteristics of regional tourist markets of Ukraine.

Introduction. Modern tourism is an advantage of any regional development strategy and has an impact on the functioning of related sectors of the economy: construction, hotel and restaurant, light industry, food industry and agriculture. However, the next crises, manifestations of a total pandemic in all countries have significantly affected all sectors of the economy, including the decline in tourism product consumption. However, the regional systemic coherence of actors, including tourism, is increasingly subject to change and restructuring in response to internal and external changes, and requires more balanced and regionally close levers of governance.

The **purpose** of the article is a comprehensive analysis of the functioning of regional tourism in the context of state regulation. The following tasks were formed: to determine the current state of regional tourist markets; to find out the main advantages and disadvantages of the regional tourist centers; to synchronize the priority of state and regional instruments for regulating the tourist activity of the region.

Results. Peculiarities of functioning of regional tourist markets are investigated. It is argued that state regulation of tourism covers three approaches: indirect, stimulating and deterrent; aspects of their manifestation in practice are detailed. The focus is on the regulatory processes of tourism, which is a complex and multifaceted symbiosis of methods and tools with many elements. Particular attention is paid to the modernization and reproduction of the material and technical base of tourist facilities. The existing risks that hinder the achievement of social and economic effect of tourist activity are characterized. The goals and methods of achieving the socio-economic effect of tourist regional markets are clearly outlined.

Conclusions. The theoretical analysis of tools and methods of regulating tourist activity is quite broad and complex. This is primarily due to their number and varying efficiency. Therefore, in the regional management of tourism processes it is easy to make mistakes, the consequences of which will be dramatic.

Tourism is an area that activates backward regions where there are no opportunities for the development of agriculture, industry, etc., which allows them to focus exclusively on building the appropriate infrastructure and gain recognition as a tourist and recreational agglomeration. The cognitive and educational effect of tourism will in the future affect the awareness of the rationality and frugality of the limited tourist and recreational resources, which are the object of profitability of tourist facilities in the region.

Keywords: regional tourism, tourist development, tourist market, market of tourist services, tourists.

Стаття надійшла до редакції 15.04.2020 р.

Бібліографічний опис статті:

Саркісян Г.О. Загальна характеристика регіональних туристичних ринків України. Актуальні проблеми інноваційної економіки. 2020. № 2. С. 95-100.

Sarkisyan H. General characteristics of regional tourist markets of Ukraine. Actual problems of innovative economy. 2020. No. 2, pp. 95-100.

